

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆԲԸ

Քիչ մ'ալ խօսինք պուլկարներու առաւելին և հրապարակային կեանքին վրայ : Շատ շարքառ ու աշխատասէր են այս ազգին զեղձուկները , որոնք իբրեւ օրինակ կրնանք ցուցնել մեր դաւանացի հայ եղբայրներուն : Ռուսներէն կուգայ , շատ ցարդ ու խոնար որ մէկ , Դանուր ու չրջակայ գաղտնիք թանձր մաստիստը մը չըլլալատուած էին : Շուրջկառքի վայրերին մի անկիւնը կը կտամ , միշտեւ ես հազիւ չունէի կ'առնէի , անոնք (պուլկարները) անդին կը խոզային , կը խօսէին ու գիշերի վայտէ ամանը բերաննուն կը տնկէին : Աւելի մեծ եղաւ զարմանքս երբ Հարաջանի առջեւ տեսայ ծերուկ մը որ իր թուան հետ տարբեր գլուխը անցած արտը կը հերկէր : Շուրջկառքը այդ տեղ կանգ առաւ , պաշտօնականը գացին ճաշ բնական , պատուիրելով որ կէս ժամէն դարձեալ մեր տեղերը վերադառնանք : Նախ գաղի բնադարձացած ձեռքերս տարցնելու կայարանի վառարանին առջեւ ու յետոյ վազեցի վերայիւնեալ ծերուկին քով :

—Պապա՛ , բո՛ւ , սա եղանակին ինչո՞ւ կ'աշխատես , ծեր ես , կը մտնու , մեղք չես :
—Դուն հայ ես , հարցուց :
—Այո՛ , պատասխանեցի :
—Ձեր կողմը չե՞ն աշխատիր այս միջոցին :
—Ո՛չ , հանգիստ կ'ընեն :
—Զարմանալու բան է : Աս ատեն չեն աշխատիր՝ հայաւ երբ կ'աշխատեն : Իրաւ ծեր եմ , բայց բնէն աւելի արեւն ունիմ : Տունը ետքը դաւաններս կ'ընկալան , այսօր աս անառակ թոռս պոռագ , կանչեց , մէկտեղ բերի : Ես չաշխատեմ եւ անոնք ինչով պիտի ապրին : Իրիկունը տուն գացածիս պէս աղջկաներս կուգան ձեռքերս կը պոզեն , կինս ալ տոբերս լուարու տար ջուր կը բերէ : Ան միշտ որ լուանայ , ես երկու շիշ գինին կը խմեմ : Մեր տունը օձան չունինք կերակուր եւ փելու , ինչպէս կայ Պոլսի — գիտես ես Պոլսի մը կեանք եմ — ձեռքերն չըլլալով պտիւրեմ մը կը կտանք (*) , ինչ կերակուր որ պիտի պատրաստենք անոր նիւթերը մէկը լեցնելէ ետքը տակի պատրաստուած փոսին վրայ դրուած վայտերը փառելու կ'ըստենք : Թուրքիս երբեմն խոզեր կը կանչէ ու ծիծաղելի խօսքերով կը դուրս ճացնէ մեկի : Փա՛սք Աստուծոյ , ուսեմք , խմելով շատ ունինք , կ'ուզեն եւ եկուր մեր գիւղը տանիմ , աս ձմեռ կեցիր :
—Շատ շնորհակալ եմ , բարի ծերուկը : չըլլալ Պոլսի պիտի վերադառնամ :
—Անանկ է նե՛ սա կտոր մը հացն ու պղպեղը առ կ'եր :
—Ձեմ ուզեմ , վառս կուտ :
—Ձե՛ , օրէնք չէ , փափկեցի իբրեւմ չըրած , չեն ճամբիր :
Խոկոյն կտոր մը սե հաց հանեց վրան խոշոր պղպեղով , զոր խորոված էր :
Մեր այս խոտակցութեան անուշ վարկերեն չորեկաւքը սուլեց , մնաց բարով ըսի ու շուտ մը սեղան նետուեցայ : Աչքս էի բաժնեւ բնաւ անկէն մինչեւ որ աղէկ

(*) Այսպէս կրնեն թափառական զբոսչուներն ալ :

մը հետադարձ : Դեռ կը զգումս միտքս լեւերով իր կողովի շարժումները որք թէն զառաւել ըստեղծ մը կ'ընէին : Սակայն աւելի կենդանութիւն կը ներշնչէին քան երկուստեքի մը կանգուն հասակը և փայլուն գէճը :
Օգը քանի կ'երթար կը մեղմանար , այնպէս որ վառնայի հազիւ Յ ժամ մնացած կարծես դարուն մտանք : Ռուսները բոլորովին հակապատկերը կը տեսնէին , միշտեւ այն տեղ կ'իյնէր հասակիկ հագուստներու մէջ վաթխուած տարակն անեանկներէն դուրս չէին ելնէր , հոս այդ կին , աղջիկ , աղայ ձեռքերնին մէյնէլ յատուց առած անտուէն փայտ կը կարէին : Մասնաւոր ուղարկութեան արժանի էին պուլկարները , թեւերնին միշտեւ արմուկները սօսով , երեսին հրաշէն երկաթի պէս կարծիք , մաղերնին ցրտի ցան , թէ կ'աշխատէին և թէ միս կողմանէ առիթը չէին փոխանէր Գեորգիի հետ ինքնին համարաբար իշտանէր բնիկը :
(Տաղաձը Լուրը) ՊԵՏԻՍ

ԲԱՐՈՒՄԱՐՆԵՐ

ՁԻՆԱՍՏԱՆ , ԲՈՒՍԻԱ , ԱՆԳԼԻԱ

Ռուսիա սկսաւ բազիլ պատերը ամրապարականութեան , որուն հետեւեալ չին և ճարտարական պատերազմէն ի վեր՝ Մայրաքաղաք - Սանկթիքի մէջ , այնքան ճարտարականութեան և յաւանութեամբ , եւ ինչպէս ամենէն շահագրգիւր կողմը այն է որ , քաղաքակրթութիւնը Ռուսիոյ չափ առաւելութիւններ ունի այս մեծեղութեամբ : Դեռ երբէ՛ Ռուսիա եւրոպայի պահանջներէր գեղին ցեղին պատահական մէկ յարձակումին դէմ , որ կրնար տեղի ունենալ եւրոպական աշխարհին վրայ ինչ որ ձէնկող խափ մը ձեռքով , Հիմա անգլապարտեան կրթութեան Մանչեսթրի մէջէն անցնելու գաղափարով մը յորհել , Ռուսիա միջնորդեալ եղաւ եւրոպայի և Ասիոյ , աշխարհի այս երկու մասերուն մէջ խաղաղասիրական և առեւտրական յարաբերութիւնները գերադասելու համար , և միասնական արեւմտեան մշակութեան ծաւալողը :
Եթէ արտաքին կեցութեան դատենք , Ռուսո-չինական դաշնագրութիւնը պարզ իրաւախօսութիւն մ'է կայսրութիւններուն մէջ , անգլապարտեան մեծ գիծը Չինաստանի հիւսիսային Բաւարիոյ մէջէն անցնելու համար : Բայց իրօք , գերանադատական գործը մ'է այն , որ ունի անխելի առաւելութիւններ , և որ թերեւս քաղաքական և առեւտրական անակիցեամբ , ամենակարեւոր դէպքն է՝ Ասիոյ այս մասին մէջ կատարուած ժի՛ք , դարուն՝ երկրորդ կիսուն :
Իրանցէն , այս գաղնադարութիւնը կը բանայ երկնային կայսրութեան ամեն գոտիները Ռուսական թափանցիկութեան տոջիւ : Արդէն խճապուած է

այնպիսի արեւմտով մը՝ որուն վրայ Ռուսական դիւանագիտութիւնը պարձնալու իրաւունք ունի : Երբեք չկայ բան մը որ թող տայ ուրիշ տէրութեան մը բողոքելու : Անոր մէջ պարզուած հարցումները չունեն արամարանական ճշգրտութիւն , և նոր իսկ անոր համար չեն երթարկութեան ժամանակ , դաշնագրութիւնը Ռուսիոյ կերպարանը իր վաճառականութեան դարգաշուքը : պատերազմի ժամանակ , Ռուսներուն շարժումի ամեն ազատութիւն կուտայ հիւսիսային և արեւելեան Չինաստանի մէջ :
Ռուսո-չինական այս համաձայնութիւնը գրեթե անգլիական մոտիւրէն տագնապները , որ արդէն կը տեսնեն թէ Ռուս աղբիւրութիւնը բրիտանական վաճառականութեան առջեւ կը գոյգ չինական անհուն հրապարակը , զոր կոտորին մէջ վարժուած էին Անգլիոյ վերապահուած իկտաւը : Բայց Միհն իրաւասիրի լրագրութեան մեղադրութեան ժամանակը անցած է այլ եւս : Այն առանձնաշնորհալ կացութիւնը՝ զոր Ռուսիա ստացաւ Չինաստանը մէջ , տարածարանական հետեւութիւնն է՝ Մեծ Բրիտանիոյ քաղաքականութեան տրամադրապէս հակառակ քաղաքականութեան մը : Անգլիա՛ իրեն , Ֆրանսիայի և Գերմանիոյ հետ համաձայն գործողութիւն մ'ըլլաւ , երկնային կայսրութիւնը գեղծ պահեց այն բաժանումին՝ որով կըստանար անոր յաղթական ճարտարներ : Ուրեմն բնական է որ Չինաստան ինչայ Ռուսներուն՝ իր փրկելիներուն բազիլին մէջ , քան թէ Անգլիայիներուն՝ որոնք պատրաստ են օգնել իր քաղաքակրթութեան ամենամեծ շահը քաղելու համար :
Անգլապարտեան գիծը ճակատագրականօրէն սահմանուած է հարկաւորականութեան մեծ անգլիական իրաւունքով և Մայրաքաղաք - Սանկթիքի մէջ , անգլիական իրաւունքով մէջ տեղի Այս դարը չմնաց , Չինաստան , ճարտար և շոյն իսկ Հնդկաստանի դաղող լոյրը ճամբորդները ոչ միայն այդ գիծը պիտի գործածեն , այլ նաեւ այդ երկրներէն եկած ամեն տարանք այդ ճամբով պիտի փոխանցուին : Արդ Ռուսո-չինական դաշնագրութիւնը Ռուսիոյ կարողութեան երկարածակը իր անգլապարտեան մեծ երկարութիւն : 1. — Վրաստանի մեծ իրաւունքներն և միւսին հետ Չուսի քաղաքը , Քիւրդի գաւառներն , և դէպ ի հիւսիսային արեւմուտը միշտ ինչեղ գաւառներ մայրաքաղաքը : 2. — Սիպիւրիոյ զանազան կէտերէն մինչեւ Արեւելեան քաղաքը , և այս վերջինէն մինչեւ Չիւսի հարկ մայրաքաղաքը և Բեդուսի Քիւրդի գաւառներն :
Բոլոր այս գիծերը Ռուսիա պիտի չինէ՛ր ծարթով , ինչը միայն միայն կազմակերպէ և շահագործէ : Երեսուստարի իր բաղարձակ սեփականութիւնը

պիտի բլլան : Մանչեսթրի առեւտրական գլխաւոր քաղաքները իր աղբիւրութեան շառաւիղին մէջ կը գտնուին կամ երկաթուղին ցանցին վայր : Մանչեսթրի երկաթուղին եւ տարածութիւնը պիտի ըլլայ 1900 վերաւ , որուն 495 միայն Սիպիւրիոյ սահմանագրութիւններուն վրայ է : Իսկ մնացեալ չինական հողին վրայ : 514 վերաւ խնայողութիւն մը կայ առաջուան ծրագրին վրայ՝ որուն համեմատ Անգլապարտեանը Սիպիւրիոյ երկրի ռազմական պիտի սեղանէր : Անգլիոյ դատ , արեւելեան Չինաստանի գիծը Ամուրի գիծին վրայ մեծ առաւելութիւն մ'ունի , կանցնի աւելի պարագաւոր դաւաններէ՝ ուր բարեխառնութիւնը նուազ ծանր է : Երբ Անգլապարտեանը աւարտի , երբ իր ցանցին գիծերը յարաբերական դուրս գինը հիւսիսի Չինաստանին ամենէն կարեւոր կեցողութեան հետ , Ռուսիա բնագործակ դաւաններու վաճառականութեան բաժանի ժամանակութիւնը պիտի ունենայ :
Բայց որքան որ տնտեսագիտական տեսակէտով մեծ է այս դաշնագրութեան կարեւորագոյնը , քաղաքական տեսակէտով աւելի մեծ է այն : Արդարեւ Ռուսիա խաղաղական իմպիւրիստին մէջ չինեց չափեց զինուորական գործողութիւններու պատրաստական խաբիսը մը : Բոլոր Արեւելի՝ որ ամբողջ տարին բայց է աղատ նաւարկութեան առջեւ , պիտի լեցնէ վրասիայի մը պակասը , որուն նաւահանգիստը վեց ամիս դոյ կը մնայ սառնայեղուն պատճառաւ : Անգլի վերջը ճարտար Ռուսիոյ ուղղակի աղբիւրութեան տակ է , և երկնայիններուն յաղթականները այլ ևս չեն կրնար շարժում մ'ընել՝ որ խուսափի Չարին զօրեղուն հակողութեան :
Բոլոր Արեւելի Բեյլիլի ծոյղ կը պաշտպանէ : Թէ՛ Գորեշալի , թէ՛ Թիւրքիսի և թէ՛ Բեյլիլի բանակին է : Լիւսա-Թուրքի թերակղզիին տէր կողմը կարող է իր կազմը գերակաւ Ռուսի ճարտար շատ ջանաց որ այդ գետինը իրեն ձգել տայ , բայց չէր կանխատեսուած թէ , նոյն իսկ իր յաղթութիւններով , կ'աշխատէր Գորեշալի վրայ ու պահովը՝ Ռուսներուն գերիշխանութիւնը , և Չինաստանի վրայ պատրաստել անոնց գերակայութիւնը :
Միւս կողմէն Ռուսիա , ամեն դաշնակիցութեան գլուխաւոր , չի տիրանար Բոլոր Արեւելի . կը գահաւոր միայն անոր գիւղը տարանցնելու և անոր հակադրեցողութիւնը իրեն վերապահելու : Կարգիլէն որ Չինաստան այս բերդապարտը ուրիշ ու է տէրութեան շատ , և այն օր՝ երբ դէպքերը անհրաժեշտ ընեն իր միջամտութիւնը , ամենայն ազատութեամբ Բոլոր Արեւելի վրայ պիտի կեցողութեան իր տրամադրելի լոյրը ունենայ :
Անգլիական օրագիրը մը Բեյլիլի կազմէ , շարժելու արձակելով Չինաստանի

մէջ Ռուսներուն գերիշխանութեան դէմ , ինչպէս տակ կը ձգէ Ռուսիոյ յաղաթարկութիւնը կողմնակիցները : Արդարեւ մէջտեղ ձգուած վերջին փաստն է այս : Բայց Ռուսիոյ կատարած գործը մէջտեղն է , վկայելու համար թէ ոչ մէկ աղբիւր մէջ չէ ցուցած գաղթաւորները ճարտարական մը այնքան բարձր աստիճանով , Այս հարցին վրայ նոյն : Գոյն ուսումնասիրութեան մը մէջ : Քրիստոսական Հնդկաստանի նախորդ բնագործակութեան հետեւեալ Մ. Թ. Լանքեստի , մոսկովեան երկրորդական ընդարձակութիւնը յիշեցնելով , — որ քանակելու միլիոնէն աւելի քառակուսի թիւով միլիոնեւորները մը կ'ընդգրկէ , հարկւր քան միլիոն բնակիչներով — կ'անկեցնէր :
«Չարերը այս անհուն տարածութիւնները գրաւած են գրեթէ առանց պատերազմի , ճամբաներով , երկաթուղիներով , և բնիկ ժողովուրդներուն մասին այնքան բարեմիտ քաղաքականութիւն մը ցուցնելով , որ իբրեւ բարիք մը կ'ընդգրկէ Ռուս գոյնի ներկայութիւնը :
Գաղթաւոր Ռուսիոյ բոլոր վարպետութիւնը կը կայանայ զինուորական նուազեցումի անկէ մեծ է այն : Արդարեւ Ռուսիա խաղաղական իմպիւրիստին մէջ չինեց չափեց զինուորական գործողութիւններու պատրաստական խաբիսը մը : Բոլոր Արեւելի՝ որ ամբողջ տարին բայց է աղատ նաւարկութեան առջեւ , պիտի լեցնէ վրասիայի մը պակասը , որուն նաւահանգիստը վեց ամիս դոյ կը մնայ սառնայեղուն պատճառաւ : Անգլի վերջը ճարտար Ռուսիոյ ուղղակի աղբիւրութեան տակ է , և երկնայիններուն յաղթականները այլ ևս չեն կրնար շարժում մ'ընել՝ որ խուսափի Չարին զօրեղուն հակողութեան :
Բոլոր Արեւելի Բեյլիլի ծոյղ կը պաշտպանէ : Թէ՛ Գորեշալի , թէ՛ Թիւրքիսի և թէ՛ Բեյլիլի բանակին է : Լիւսա-Թուրքի թերակղզիին տէր կողմը կարող է իր կազմը գերակաւ Ռուսի ճարտար շատ ջանաց որ այդ գետինը իրեն ձգել տայ , բայց չէր կանխատեսուած թէ , նոյն իսկ իր յաղթութիւններով , կ'աշխատէր Գորեշալի վրայ ու պահովը՝ Ռուսներուն գերիշխանութիւնը , և Չինաստանի վրայ պատրաստել անոնց գերակայութիւնը :
Միւս կողմէն Ռուսիա , ամեն դաշնակիցութեան գլուխաւոր , չի տիրանար Բոլոր Արեւելի . կը գահաւոր միայն անոր գիւղը տարանցնելու և անոր հակադրեցողութիւնը իրեն վերապահելու : Կարգիլէն որ Չինաստան այս բերդապարտը ուրիշ ու է տէրութեան շատ , և այն օր՝ երբ դէպքերը անհրաժեշտ ընեն իր միջամտութիւնը , ամենայն ազատութեամբ Բոլոր Արեւելի վրայ պիտի կեցողութեան իր տրամադրելի լոյրը ունենայ :
Անգլիական օրագիրը մը Բեյլիլի կազմէ , շարժելու արձակելով Չինաստանի

ՍԱՌՈՅՑԷ ԱՆԱՊԱՏԸ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

«Սակայն ջուրը իրաւունք չունի միջոցաւ այս երկրին մէջ , կըսէր , այս տարրը հաստատուն կամ կազմակերպութիւն մէջ միայն ըլլալու է հոս : Գաղով հեղուկ միջանկիւն՝ զեղձուած մ'է այս : Սա կամ չորի , աղէկ , բայց ջուր երբեք :
Ինչոքեւ ատեն օրորողութիւնը մոռցուած չէր , փասն զի թարմ անգործութեան մը պէտք էր հայկալիք իրենց , ուստի Ալմանին և Պէլ , առանց շատ ճամբէն չեղելու , կը վազէին մասկայ հեղուկաւորութեան վրայ , կը գարնէին պտարակ կանգնել , սպգը , բանի մը գոյժ նուազատակներ : Այս կենդանիները կամայ կամայ փառաւորութեան երկրպի կանցնէին : Կը վախճէին և շատ գոտար եր անոնց մօտեան : Եթէ ճիշդ չըլլար , յաճախ իրենց վառօղը վրայ կ'երթար :
Հաթրաս կը պտարակէր անոնց մէկ միջոցէն աւելի չհեռանալ , փասն զի ոչ օր մը ոչ ժամ մը կրնար կրանցնել , և երբ ս Ռուսներն զեղձիկ օդի մը վրայ միայն

կրնար յայտ գտնել :
Միւս կողմէն պէտք էր իւրաքանչիւր բախիրին մօտ իր օրորուած տեղը կրնար , երբ դժուարութեան տեղ մը , նեղ խիւն մը , ծածած սարահարկներ տեղակայելու անցնելու համար : Այն ատեն իւրաքանչիւրը կը լծուէր անգործութեան կամ անօր մօտէն կը բալէր , բախելով , հրեղով զայն , կամ կ'ընկնէր տնոր , շատ անգամներ տարագրուած ամբողջ բերք անոր վրայէն վար առնել , և սակայն դարձեալ չէին կրնար բախտանքներու առջեւ տանել , և հետեւաւոր կը պատահէր որ բախիրը կարուէր , և Պէլ կը ծարթէր կրեղով չափ :
Երրորդ օրը՝ չորեքշաբթի , Յունիս 26 , ճամբորդները հանգիստեցան շատ մը ակրան ընդարձակութեան լճի մը , որ գետ բարձրիկն ստաւ էր՝ արեւուն հակառակ կողմը նայելու պատճառաւ : Ասոր նոյն իսկ բաւական հաստ էր ճամբորդներուն և բախիրին ծանրութիւնը անտեսելու համար : Կրեղէն թէ՛ այս ստաւ հետեւաւոր ճամբորդ թուականը կը կրէր փասն զի այդ լիճը երբեք չպիտի հալեր իր դիրքին պատճառաւ , սեղմ և կուտ հայկիկ մէջ՝ որուն վրայ աղբած չէին բնաւ տարաւոր մտաւորները : Այս գիտողութեան ազդեցութեամբ էր որ իր եղբորները չըլլալատուած էին չոր ձիւնով մը , որուն ստորին խաւար անուշտ կը վերաբերէին նախնիքս տարիներու :

Այս վարկենէն սկսեալ՝ երկիրը զգաւար ցածցաւ , ուրիշ Տօթիւրը կըստեցաւ թէ չէր կրնար դէպ ի հիւսիս մեծ տարածութիւն մ'ունենալ : Այս կողմէն շատ հաւանական էր որ նոր-Ամերիկան կողմ մէջ և մինչեւ բնեւ չէր ընդլայնէր : Քիտիկը կը տարաբար կամայ կամայ հաղիւ արեւմուտը քանի մը բուրեղներ կային՝ որոնք հաւատարմ կերպէն հետաւորութեան պատճառաւ , և թափուած էին կապտաւոր մասալուրդ մը մէջ :
Մինչեւ այն ատեն արաւանքը առանց յոգնութեան կըլլար , ճամբորդները կը ինքուրէն միայն ձիւններու վրայ արեւուն ճառագայիլներուն բեկեղեղմէն , այս իսկ առ իսկ ցուցումը կրնար տալ անոնց ձիւնակներուն , որուն առջեւ առնել սովորելի է : Եթէ ուրիշ ժամանակ ըլլար , գիշեր տեսնել կը ճամբորդէին այս անպատշաճութեան տառքն առնելու համար , բայց այն ատեն գիշեր չկար : Բարեբաղդաւոր ձիւնը հեղուկէն կը բայցայտէր , և իր պոչմատութեան շատ բան կը կործնէր , երբ ջուրը լուսնուկ վրայ էր :
Բարեխառնութիւնը բարձրացաւ Յունիս 28ին զրոյն վրէժաւորութեան զգալի առաւելում (աւելի 70 հարկ) : Չորեքշաբթի այս բայցայտութեամբ իր զուր բարեւ առաւ սեծ բնէ , զոր ճամբորդները ընդունեցին ստալիկէն և կերպով , նոյն իսկ հաճութեամբ , ձիւններու տարաբարութիւնը կը

փառաւորէր : հարկ եղաւ նոյն հագնիլ այնքանին տառապանքներ և բոլորին առանձին կերպը փոխել : Անուշտ գնացքը ուղացաւ , բայց միայն առաջ կ'երթային , քանի որ լուրջ խոչընդոտներ չկային :
Երբեմն Տօթիւրը իր ճամբուն վրայ կը հաւաքէր կը կոր կամ ստալիկ քարեր , ալիքներուն շարժումով մաւած խիճերու պէս , և այն ատեն բնեւային աւազանին մօտ կը կործնէր ինքզինքը : Սակայն դաւար երկաթաձիկ կը տարածուէր անմայրաձիւր :
Բնակութեան օր և է հետք չէր ցուցնէր , ոչ խրճիթ , ոչ բարակոյտ , ոչ երթմունքներ թաղանթներ , յայտնի էր որ ճամբորդները առաջին անգամ իրենց կը կոխէին այս նոր գաւառ : Կրեղէնանտայր , որոնց ցեղերը կը յաճախէին արշային երկրորդներ , երբեք այդքան հեռու չէին իրենց ընկնէր , և սակայն այս երկրին մէջ որորողութիւնը արդիւնաւոր կրնար ըլլալ այդ երկրիներուն համար , որոնք միայն տարի չէին : Երբեմն կը տեսնէին արջեր , որ բացէին հետեւէ՛ն՝ փոքրիկ շիւտաին կը հետեւէին , առանց անոր վրայ յարկելու դիտարկութեան ցուցնելու : հետեւները միջոցաւ երկու և միջնորդները բազմաթիւ հարկներով կ'երեւէին : Տօթիւրը կուգէր այս վերջինները ծուր ձգել իր լուծքը ուսուցանելու համար , բայց շատ փախչող էին և անկողիներ էր գտնուէր ողջ բնէն :
29ին , Պէլ աղաւթ մը սպանեց , և

Ալմանին երջանիկ եղաւ միջակ հասակով միջահասակ եղ մը գետին փոխուելու համար : Իր պարտաւորութեան և ճարպիկութեան վրայ իր բնիկներուն մեծ գաղափար մը տալէ վերջ , իրանցէն սրանչիկ որորող մէջ , և Տօթիւրը՝ որ օրէ հասկող մարդ էր , շատ կը հիանար անոր վրայ : Երբ յաւանցին , որ թարմ և առատ սնունդ մատակարարէր :
Այս ընտիր և հիւսիկ ճաշերու բարեգիտութիւնները միայն աղէկ ընդունելութիւն կը գտնէին , նուազ փափկաճակներն անգամ չէին կրնար գոհունակութեան նայալու ձգել կենդանի միայն այդ չեղտեղ լուսն վրայ : Տօթիւրն անգամ կը խոզեր , երբ այս փարթիւ կտորներուն առջեւ մարի յաղիւտութիւն մը կը տեսնէր ինք վրայ :
«Զարուիք , բերանիկ չպղտկեցնեք , կըսէր , բնեւային արաւանքներուն մէջ ճաշը կարեւոր բան մ'է :
—Մանաւոր , կը պատասխանէր ծնունդին , երբ աւելի կամ նուազ ճարտար հարուածէ մը կախուած ունի :
—Իրաւունք ունիս , ծերուկ ծոնքուն , կը յարէր Տօթիւրը , և մարդ իր ուսուցանելու այդքան շնորհիւ , երբ քիտէ թէ կախուած կոտորուած կերպով կեանք խոհանարին թանկութեան տակ :
(Տարաւորութիւն)

